ADRIANI TVRNEBI,

REGII PHILOSOPHIÆ PROFESSORIS CLARISSIMI,

TVMVLVS,

A Doctis quibuſdam viris, è Græco, Latino, & Gallico carmine excitatus.

PARISIIS,

Apud Federicum Morellum, in vico Bellouaco, ad vrbanam Morum.

M. D. LXV.

Hos olim verſus luſit in Adr. Tornebum
Ioachimus Bellaius.

Si decus eloquij nobis concederet Hermes,
Doctrinam Pallas, *Carmina* Pierides,
Non ego facundi cuperem Demoſthenis ora,
Eſſe nec optarem quod fuit ipſe Plato:
Nec mihi Mæonidæ *peteretur* Muſa. *quid ergo?*
Quod triplicis laudis Tornebus *unus habet.*

EIVSDEM IOACH. BELLAII in notationem nominis Tornebi.

Copia cui tanta eſt, tanta qui diſſerit arte,
Cuiq; adeò eſt uni clauſa & aperta manus,
Cui ſeſe natura parens, cælúmque recludit,
Quique agitans molem ſpiritus intus alit,
Qui caua perſpexit telluris uiſcera, cuique eſt
Cognita erythræis eruta gemma uadis,
Qui uolucrum ſpecies uarias, hominúmque, ferarúmq;,
Et nouit quicquid naſcitur oceano,
Qui didicit plantas, ſtirpéſq; herbáſq; ſalubres,
Et quicquid paßim dædala terra creat,
Cui terræ, tractúſq; maris, cui ſydera cæli,
Cui radius notus, circinus, & numerus,
Tempora qui nouit longos digeſta per annos,
Et ſacra, & leges, & pia iura Patrum,
Qui Muſas etiam noſtras, Phœbiq; receſſus,
Qui colit Aonij numina docta iugi,
Qui ueteres Graios, ſacram & populatus Idumen,
Qui priſcum ad Gallos tranſtulit & Latium,
Deniq; qui tantis opibus ditißimus unus,
Quíq; tot inſtructus dotibus ingenij,
Nil niſi limatum profert, atque arte politum:
De facili torno quàm bene nomen habet?

ΕἸΣ ΤΟῪΣ ΤΟῦ ΣΟΦΩΤΆΤΟΥ ΚΑῚ ΕὐΣΕΒΕΣΤΆΤΟΥ ἈΔΡΙΑΝΟῦ ΤΟΡΝΉΒΟΥ ΝΕΚΡΟΜΆΣΤΙΓΑΣ.

Οὐκ ἄρα μοῦνος ἔπαθεν πάθος νηλέστατον Ὀρφεύς,
    Σῶμα διασπασθεὶς χερσὶ Μιμαλλονίδων.
Χ᾽ ἣ μὲν κρᾶτ᾽ ἀπέλυσ᾽, ἣ δ᾽ ὠμοπλάτην τε καὶ ὦμον,
    Ἄλλη δ᾽ ἄλλο σοφοῦ κύρμα νεοσπαδέως,
Ὤχετ᾽ ἄμουσον, ἄκοσμον ἐπορχιάουσαι ἑὸν ὕμνον,
    Οἷον Ἀγαύη ἑὸν Πενθέα μελπομένη.
Νῦν ἄρα καὶ Τόρνηβος ὁ μουσέων ἱεροφάντης,
    Νῦν Ὀρφεὺς ἕτερος παντοδαπῆς σοφίης,
Ἄλλος Ἀριστοτέλης, ἄλλος δὲ Πλάτων τε, καὶ ἄλλος
    Εὐκλείδης, ἄλλος Κῷος Ἱπποκράτης.
Ἄλλος Ὅμηρος ἐών τε, καὶ Ἡσίοδος, καὶ Ἄρατος,
    Ῥήτωρ, ποιητὴς, ἱστορικὸς, κριτικός.
Μοῦνος ἔχων ὅσα πάντες ἕκαστος ἑκάστοτ᾽ ἔχουσι,
    Ἀθρόα, τῶν γλώσσης ἴστορες ἀμφοτέρης.
Τοῖος ἐὼν Τόρνηβος ὅμως, καὶ τόσσα βραβείων,
    Τόσσα καμὼν βιβλίων, τόσσα διδαξάμενος,
Σῶμα μὲν οὐχ ὡς Θρῆξ, ψυχὴν δὲ θεῶν μελεϊστὶ
    Φεῦ λίχ᾽ ἀπεσπάσθη χερσὶν ἀλιτροτάτης.
Χ᾽ ὁ μὲν δυσσεβέων ἐς ὁμήγυριν, ὃς δ᾽ ἐς ἀσέπτων
    Πνεῦμ᾽ ἑλκυστάζει τοῦ θεοσεπτοτάτου.
Οὐδὲ καὶ ἐν θανάτῳ περ ἀπηνέες, οὐδ᾽ ἐνὶ τύμβῳ
    Εἴωσι ψυχὴν ἥσυχον ἠρεμέειν.
Ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ᾽ ἔνθεν ἀποδρύπτουσιν ἑλόντες,
    Ὥσπερ ἕλωρ τε κύνες, χ᾽ ἁρπαλέοι κόρακες.
Νῦν δ᾽ ὔμμες μυσταὶ νέου Ὀρφέος, ὄρνυτε πάντες,
    Ὄρνυτε τόσσον ἄγος νῦν ἀκεσσόμενοι.

ADVERSVS DOCTISS. ET PIISS. VIRI ADRIANI TORNEBI NECROMASTIGAS.

ERgo non vnus crudelia pertulit Orpheus,
Diſcerptus manibus mēbra Mimallonidum.
Hæc caput, illa humerū rapiens ſcapulāq; patētē,
Altera de trunco Vate quod ira tulit.
Ibat inhumanum bacchans inamabile carmen,
Quale ſuum lacerum Penthea mater ouans.
Nunc quoque TORNEBVS *Muſarum antiſtes, & alter*
Nunc Orpheus artis dexter in omne genus.
Alter Ariſtoteles, altérque Plato, alter & idem
Euclides, alter Cous & Hippocrates,
Alter Homerus, & alter Aratúſque, Heſiodúſque,
Orator, Vates, Hiſtoricus, Criticus.
Omnia ſolus habens, alij quæ ſingula quique,
Quos penes eſt linguæ ius vtrinſque, tenent.
Talis erat quamuis TORNEBVS, *tótque triumphans*
Nominibus, ſcribens tot ſimul, atque docens.
Non vt Thrax corpus membratim, à morte ſed vmbram
Scinditur; ah facinus, ſacrilegis manibus.
Ad nimium ſanctos trahit hic, trahit ille profanos
Ad cœtus, animam dilaniátque piam.
Nec quamuis in morte feri, tumulóque ſub ipſo
Tranquillis pacem Manibus eſſe ſinunt.
Hinc ſed hic, ille illinc alterna ſorte, rapaces
Seu corui prædam, diripiunt ve canes.
At vos ô Myſtæ, quorum nouus occidit Orpheus,
Nunc ite, & tantum ritè piate nefas.

Νῦν ἄγε πρὶν Κάλαϊς Ζήτης τε κακὰς ἁρπυίας
 Τῆλ' ἀπερύκεσθε μάντιος ἐσθλοῦ.
Ἔῤῥετε φωνεῦντες, κακαὶ ὄρνις, ἔῤῥετε πᾶσαι.
 Ἔῤῥετε τυμβορυχεῖς, ἔῤῥετε νεκροδρυφεῖς.
Ἥ γὰρ πολλὰ μάτην καὶ ἀτάσθαλα μαψίλακες ὡς
 Ὄρνιν ἐλαβραγορεῦντ' εἰς διὸς ὑψιπέτην.
Ἡ δ' ἀπὸ γῆν προλιποῦσ' ἐς ἀγάννιφον ἵπτατ' Ὄλυμπον
 Κλαγγηδὸν, φορέει δ' ἔμπυρα πατρὶ βέλη,
Εἰς κεφαλὰς ὑμέων κάκ' ἐλέγχεα, τοὔνεκ' ἔτλητε
 Ἄνδρ' ἐσθλὸν μωμεῦσθαι ἔξοχα χριστόφιλον.
Εἰ δὲ θανὼν Χριστοῦ τὸ ταπεινόφρον ἐζήλωσε,
 Σφοῖσιν ἐπισκήψας κῆδος ἄπομπον ἄγειν,
Τοῦ ζήλευον καὶ ἄλλοι ὁμῶς νέοι ἠδὲ παλαιοί,
 Ὧν γε κατεγνώσθη οὔτις ἀλιτροσύνη.
Οὐ δύναται τὸ κακὸν δένδρον καλὰ καρποφορῆσαι,
 Οὐδὲ πονηρὸς ἀνὴρ ἔργα τελεῖν ἀγαθά.
Τόσσα τεκὼν παράδεισα, μὴ αὐτὸς αὖ ᾖ παράδεισος;
 Πῶς κε πίθοιτ' ἄν τις ψεῦδος ἀπιστότατον;
Εἴ γε κακὸς Τόρνηβος, πῆ, καὶ πότε, καὶ τί κακὸν δρῶν
 Ἠλέγχθη, τόσσον τέρμα βίου περάσας;
Εἰ δὲ καλῶς ἐβίω, πῶς οὐ θάνεν αὐτὸς ὁμοίως;
 Ζωῇ γὰρ θάνατος γίνεθ' ὁμοῤῥόθιος.
Σχέσθε μὲν οὖν νῦν σχέσθε κάκ' ὄρνεα γαστέρος οἴκου
 Αἰσχροῦ ἐς ἀχράντους ἀκροβολιζομένου.
Εὐαγέως θάνεν ἄρτι, καὶ εὐαγέως ἐβίω πρὶν
 Τόρνηβος, καὶ νῦν εὐαγέεσσι μίγη,
Ὀρφεῖ, Μουσαίῳ τε, καὶ Ἡσιόδῳ, καὶ Ὁμήρῳ,
 Ἄλλοισίν τε σοφῶν οὖσι μετὰ τῶν μακάρων
Καὶ τάχα κεν μετὰ τοῖσιν ὑπ' Ἠλυσίης πλατάνοιο
 Μέμφεται ἧς ψυχῆς ὕβριν ἀφκελλίω,
Αὐτὰρ ὅμοια παθὼν παραμύθιόν οἱ ἅλις Ὀρφεύς,
 Τῶν γὰρ ὁμοιοτρόπων πότμος ὅμοιος ἔφυ.

Ἰω. Αὐράτου.

Nunc veluti Calais Zetéſque malas Harpyias
A diis æquando vate fugate procul,
Ite malæ volucres, dicentes, ite ſub Orcum,
Ite ſepulchrales, ite cadaueræ.
Næ vos multa Iouis contra ſublimè volantem
Vaniloqui fruſtra deblateraſtis auem.
Illa volat terras linquens nitidum æthera ſupra,
Cum clangore, geritque ignea tela patri.
In veſtrum caput, ô mala ſecli opprobria, quando
Vos auſi egregium carpere Chriſticolam.
Sin moriens humilem CHRISTI *ſe præbuit inſtar,*
Iuſta iubens fieri non operoſa ſibi:
Fecerunt & idem multi veteréſque nouique,
Impietas quorum nullius acta rea eſt.
Ferre bonos fructus non eſt mala quòd queat arbor:
Nec patrare bonum non bonus auctor opus.
Optima tot peperit vir ſcripta, nec optimus is ſit?
Fabula cui faciat tam manifeſta fidem?
TORNEBVS *malus eſt? vbi, quando, quod malefactum*
Deprenſum vitæ per ſpatium omne datæ?
Sin rectè vixit, cur non obiit quoque rectè?
Nam vitæ concors exitus eſſe ſolet.
Parcite nunc fœdæ volucres, mala pondera ventris
Impuri, in puros exonerare viros.
Mortuus eſt ſanctè, qui ſanctè exegerat æuum
TORNEBVS, *ſanctis nunc quoque mixtus ineſt.*
Orpheî, Muſæo comes, Heſiodóque, & Homero,
Atque aliis doctis, qui loca læta tenent.
Forſan & inter eos queritur ſub tegmine denſo
Elyſiæ platani, quod tulit vmbra nefas.
Sed perpeſſus idem ſatis eſt ſolaminis Orpheus,
Nam mores, mortes ſunt & vtrique pares.

IO. AVRATI.

SVR LE TRESPAS D'ADRIAN TVRNEBE

Sonet de P. *de* Ron*ſard.*

Ie ſçai chanter l'honneur d'vne Riuiere,
Mais quand ie ſuis ſur le bord de la Mer
Pour la loüer, la vojant eſcumer
En ſa grandeur ſi profonde & ſi fiere,

Du cœur ſ'enfuit mon audace premiere
Prés de tant d'eau, qui me peut abyſmer:
Ainſi voulant Turnebe r'animer,
Ie ſuis vaincu ajant trop de matiere.

Comme la Mer ſa louange eſt ſans riue,
Sans bord ſon los, qui luit comme vn flambeau.
D'vn ſi grand homme il ne fault qu'on eſcriue,

Sans nos eſcripts ſon nom eſt aſſés beau.
Les bouts du Monde, ou le Soleil arriue,
Grands comme lui, lui ſeruent de Tombeau.